HUMANIST
...lijkse uitgave van het Humanistisch Verbond 37e jaargang nr. 4, 20-2-1982

MET DE NOTITIE: GROEIEN GAAT VAN BINNENUIT

WAT LEEFT ER ONDER DE LEDEN VAN HET HV

OVER WAT HET HV ONDER DE LEDEN HEEFT

Eerste landelijke overleg van Vredesberaad

„Niet de kernwapens zelf, maar het daarachterliggende vijandsbeeld is een van de grootste gevaren die ons bedreigt." Dat was (zo ongeveer) een van de vele uitspraken tijdens het eerste landelijke overleg van het Humanistisch Vredesberaad (HVB) op 6 februari jl. te Utrecht dat door ca. 70 mensen uit heel het land werd bijgewoond.

Grote eenstemmigheid bestaat er ook over dat andere, met name het IKV, maar ook bijv. de stichting Vredesopbouw, reeds veel werk hebben verzet, dat door het HVB niet nogeens gedaan behoeft te worden. Veel meer vraag blijkt te bestaan naar de koppeling tussen humanistisch denken enerzijds en daar tegenover het denken en handelen inzake vrede en veiligheid.
Als eerste en wellicht belangrijkste groep waar humanistisch denken en handelen geprobeerd moet worden ingang te doen vinden is het Verbond zelf, zowel plaatselijk maar vooral landelijk, zo meent men. Binnen de eigen kring wordt dan verder gedacht aan het humanistisch vormingsonderwijs en naar buiten toe zijn er uiteraard de politieke partijen, de vakbeweging, het leger en dergelijke. Heel konkreet kan aktie gevoerd worden tijdens de komende gemeenteraads- en provinciale statenverkiezingen. Weliswaar zijn de verkiezingsprogramma's al vastgesteld, terwijl ook aan de kandidatenlijsten weinig meer valt te verhapstukken, maar op zijn minst kan nagegaan worden welke kandidaten van de verschillende partijen zich positief hebben uitgelaten over het vredes- en veiligheidsvraagstuk. Zo komen meerdere ideeën ter tafel, waarvan een dokumentatie zal worden samengesteld. Het blijkt namelijk dat op verschillende plaatsen in het land humanisten, al dan niet in samenwerking met anderen, al langere tijd zeer geïnspireerd bezig zijn.
Allerwegen vinden de aanwezigen het betreurenswaardig dat het Verbond zelf geen vredesberaad kan of wil zijn en dat er op de begroting 1982 zelfs geen pro memoriepost Humanistisch Vredesberaad voorkomt. Tijdens de vergadering van de Verbondsraad, een week eerder, werd alleen toegezegd dat medewerking in natura wordt verleend: vergaderruimte, gebruikmaking van de postkamer e.d. Morrend gingen de verbondsraadsleden akkoord met deze begroting, op één na die om deze reden tégen stemde. Zowel tijdens de vergadering van de verbondsraad als tijdens dit landelijk overleg blijven zowel de struktuur van het Humanistisch Vredesberaad als de verhouding tot het Humanistisch Verbond schimmig. Voorzitter Cor de Ronde stelt het doelmatig werken voorop: kernwapens weg en de bewapening terugdringen. En dat dan allemaal in een onafhankelijke opstelling maar wel met een innige verhouding tot het Humanistische Verbond en naar gehoopt wordt ook tot andere organisaties binnen de humanistische beweging.
Henk Bos, een lid van het Vredesberaad, konkludeert dat plaatselijke en regionale groepen zelfstandig en in samenwerking met anderen naar eigen keus werkzaam zijn onder de paraplu van het Vredesberaad. Het HVB, welks leden er op persoonlijke titel in zitten, werkt landelijk koördinerend en stimulerend en – globaal genomen – met instemming en ruggesteun van de plaatselijke groepen. Eén der deelnemers vat het werk in drie rubrieken samen: 1) informatie en dokumentatie; 2) bezinning en voorlichting en 3) maatschappelijke aktie. Met bezinning, vorming en maatschappelijke aktie is men hier en daar plaatselijk al een behoorlijk eind onderweg of leven er plannen daartoe. Informatie en dokumentatie is tot op heden minder uit de verf gekomen en dat zal in de komende tijd alle aandacht van het HVB-landelijk dienen te krijgen.
Zoals gezegd: het HVB behoeft niet op financiële steun te rekenen van het HV. Een bescheiden oproep heeft al meer dan *f* 1.000,— aan giften opgeleverd en in de wandelgangen wordt gemompeld, dat tijdens de maart-aktie van het Steunfonds Praktisch Humanisme men aan zijn donatie een speciale bestemming kan geven. Totnutoe was dit al mogelijk voor het HIVOS, maar ook het Humanistisch Vredesberaad zal waarschijnlijk op de akseptgirokaart verschijnen, waarvoor uw aandacht.

Overigens behoeft een en ander u niet te beletten al vast wat geld over te maken op postgirorekening 58 van de Humanistische Pers te Utrecht onder vermelding „Vredesberaad". Grote, maar ook kleine giften, zijn van harte welkom!

Chiel Verduijn

Humanist

Redaktie en vormgeving:
Hes van Huizen
Humanist is een tweewekelijkse uitgave van het Humanistisch Verbond
Oudkerkhof 11, Utrecht
Redaktieadres:
Postbus 114, 3500 AC Utrecht
Telefoon: 030-318145.
Abonnementsprijs voor niet-leden *f* 25,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers
postgiro 58, Utrecht.
Gedrukt op kringlooppapier bij Brouwer Offset bv, Utrecht.

GEMEENSCHAPPEN

In *Amsterdam* vindt elke laatste zondag van de maand een *discussie- en kontaktmiddag* plaats in het Humanistisch Centrum aan de Reinier Vinkeleskade 64. Leden en belangstellenden kunnen daar vanaf 14.00 uur binnenlopen voor diverse evenementen: discussie rond een thema, spel, informele gesprekken, alles onder het genot van een kopje koffie of een drankje. De eerstvolgende bijeenkomst is op zondag 28 februari a.s., en daarna op 28 maart, 25 april en 23 mei.
De heer G. den Besten uit Noordbroek houdt op zondag 7 maart om 10.30 uur een inleiding over *„Humor, de sleutel tot menselijk gedrag"* in het H. F. Wittedorpshuis, H. Dunantplein 4 in *De Bilt*.
In de gemeenschap *Bussum* komt op zondag 28 februari om 10.30 uur de heer Albert Nieuwland iets vertellen over *„Rituelen van humanistische levensovertuiging"*. Plaats: Gebouw Openbare Leeszaal, Gen. de la Reylaan 12 te Bussum.
In het kader van de *campagne tegen verdwijningen*, welke door Amnesty International gevoerd wordt onder het motto „Verdwenen, maar niet vergeten", houdt de gemeenschap *Den Haag* een bijeenkomst, gewijd aan het werk van *Amnesty International*. Daar zal ook filmmateriaal over de aktie tegen verdwijningen vertoond worden. De bijeenkomst vindt plaats op zondag 21 februari om 14.30 uur in het Humanistisch Centrum, Laan Copes van Cattenburch 72 in Den Haag.
Heerenveen organiseert op zondag 28 februari om 10.00 uur een bijeenkomst in het gebouw van de Odd Fellows, Herewal 10 te Heerenveen. Dan spreekt Wim Hey, geestelijk raadsman bij de strijdkrachten, over *„Hedendaags fascisme"*. Op maandag 1 maart om 20.00 uur houdt mw. Mimi Beekhuizen-Kaan uit Zwolle een inleiding voor leden en belangstellenden van de gemeenschap *Hengelo* over *„Iets op homofilie tegen? Ach nee, maar..."*. Mw. Beekhuizen heeft jarenlang ervaring op dit gebied, met name in de NVSH en als leidster van diverse kursussen over dit onderwerp. Ter sprake komen o.a. de sex-enquête van de Nieuwe Revu, het verzet tegen het voorontwerp van wet over *anti-discriminatie*, en de vooroordelen waarmee velen van ons ondanks toegenomen tolerantie nog behept zijn. De avond wordt gehouden in De Cirkel, Pastoriestraat 33 in Hengelo (Ov.)
In de gemeenschap *Hoogeveen* vindt op 2 maart a.s. een huiskamerbijeenkomst plaats bij de fam. Otten, Kapteijnlaan 10 te Hoogeveen. Op deze bezinningsavond zal gesproken worden over het thema *„Angst"*, ingeleid door P. Sluis.
De gemeenschap *Lochem* houdt op donderdag 25 februari om 19.30 uur haar jaarlijkse *ledenvergadering* in „De Garve", Burg. Leenstraat te Lochem.

Jac van den Oort

ONDER DE LEDEN

Het Humanistisch Verbond bestaat al meer dan vijfendertig jaar, ontplooit vele aktiviteiten op even zovele terreinen van het maatschappelijk leven, heeft talrijke banden met andere organisaties, spreekt in menige kwestie namens miljoenen buitenkerkelijken. Maar telde nooit meer dan 16.000 leden. Dat is niet best voor een levensbeschouwelijke organisatie die zoveel taken voor zich ziet weggelegd in de samenleving. Taken, aktiviteiten in het HV, die voor een groot deel door vrijwilligers worden gedragen, dus door de leden. Deze taken en aktiviteiten nemen snel in aantal en omvang toe, terwijl het ledental globaal hetzelfde blijft. Hierdoor dreigt het Verbond in toenemende mate een topzware organisatie met een te klein maatschappelijk draagvlak te worden. Toch noemt zo'n 20% van de bevolking zich (daarnaar gevraagd) humanistisch.

Een ongezonde situatie.

Velen zijn zich deze tegenstrijdigheid bewust (geweest). En hebben ook geprobeerd het Verbond een bredere basis te geven. Zo zijn er in het verleden verscheidene ledenwerfakties geweest. Altijd met maar zeer povere resultaten. Het Verbond was klein en bleef klein.
O ja, veel Nederlanders geven de kleine sympathieke humanistische organisatie een fikse portie goodwill, en ongetwijfeld nog meer mensen het voordeel van de twijfel. Maar toch, voelen de meesten zich blijkbaar niet aangesproken, en verwijten het HV halfslachtigheid, intellektualisme of noemen het zelfs overbodig. En degenen die wel lid worden, veranderen in de loop van de tijd nogal eens van mening en zoeken de uitgang op. Zij zijn kennelijk teleurgesteld in hun verwachtingen van wat een humanistische organisatie voor hen en voor de samenleving in 't algemeen zou kunnen betekenen.
Kortom: het is een komen en gaan van leden in het Humanistisch Verbond. Daardoor is er van groei vooralsnog geen sprake.

De laatste jaren blijft het ledental zo rond de 16.000 leden dobberen. Even zat het verbond erboven, net lang genoeg om het vast te stellen. Nu hikken we er weer tegenaan. En dat ondanks de inspanning van de groei-aktie in 1981 (Had u die twee speciale extra nummers van de „Humanist" nou nog verspreid?). Tot nu toe werden meer dan 600 mensen die zich voelden aangesproken, ook daadwerkelijk lid of namen een abonnement op de „Humanist". Maar evenzovelen verlieten afgelopen jaar het verbond.
Dus ondanks het feit dat de groei-aktie in 1981 een redelijk suksesvolle ledenwerfaktie genoemd kan worden (onbekend is nog hoeveel mensen door deze aktie werd weerhouden om hun lidmaatschap op te zeggen), is het Verbond er nauwelijks door gegroeid.

De projektgroep Groei konkludeert uit dit alles dat er iets wezenlijks mis moet zijn met de aantrekkelijkheid van het Humanistisch Verbond, dat het Verbond iets onder de leden heeft. Want hoe is het anders te verklaren dat slechts 5 tot 10 procent van de leden aktief deelneemt aan aktiviteiten in de schoot van het HV-verenigingsleven: de plaatselijke gemeenschappen. Vele van deze gemeenschappen leiden een moeizaam bestaan, ondanks alle goede bedoelingen.

Zou het anders kunnen, beter? De groep Groei denkt van wel en heeft daar ook wel ideeën over die zij in deze „Humanist" aan alle leden van het Verbond aanbiedt. Met de verwachting dat velen zich geprikkeld zullen voelen om mee te denken hoe het Humanistisch Verbond er in de toekomst uit zou kunnen gaan zien, wat de rol moet zijn die het in de samenleving kan spelen. En: hoe het een aantrekkelijke vereniging kan worden die veel leden veel te bieden heeft. Het zijn enkele gedachten, niets minder. Maar ook niets meer. Hopelijk geven ze aanknopingspunten, zijn ze aanleiding om verder over het HV na te denken.
Dat nadenken over een ander HV kan voor sommigen pijnlijk zijn. Al was het alleen maar omdat het vraagtekens zet bij vanzelfsprekendheden. Maar is dat niet één van de wezenlijke kenmerken van het humanisme?

Hes van Huizen

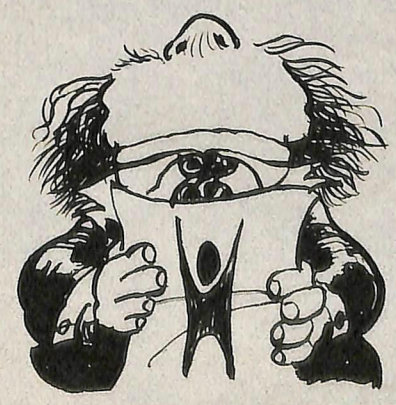

GROEIEN GAAT VAN BINNENUIT

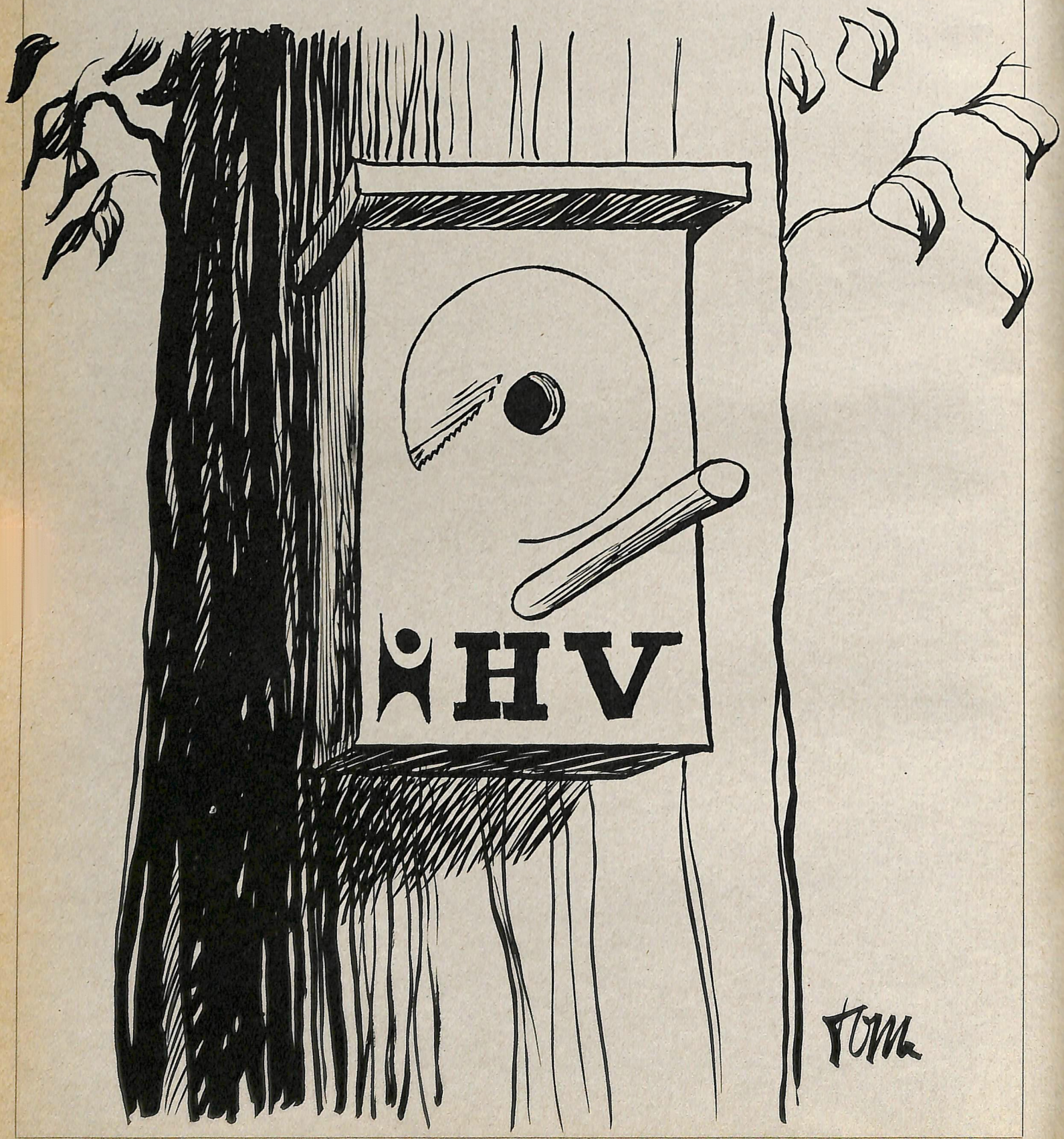

EEN AANZET TOT DISKUSSIE

Het Humanistisch Verbond vervult vele taken in de samenleving. Om dat ook in de komende jaren te kunnen blijven doen, wil het HV groter worden. Dat betekent meer leden. Tot nu toe is steeds geprobeerd het ledental te vergroten door werving van nieuwe leden. Helaas zonder veel sukses: al jaren schommelt het ledental rond de zestienduizend.

Dit diskussiestuk wil een andere benadering van de mogelijkheid van groei voorleggen aan de leden. Een groei die niet zozeer van buitenaf komt door werving van nieuwe leden via periodieke werfakties, maar groei meer van binnenuit. Groei die wordt bereikt door de aantrekkelijkheid van een veelzijdig aanbod.

Let wel, dit is een diskussiestuk, een uitgangspunt om met elkaar over de toekomst van het Verbond te denken en dus allerminst een blauwdruk. Wel zet het vraagtekens bij tot nu toe misschien onaangetaste zekerheden. En hopelijk leidt het tot een breed gevoerde diskussie. Breder zelfs dan het Verbond, als we ook andere geluiden willen horen dan die waaraan we gewend zijn.

DE DOKTER KONSTATEERDE BUIKLOOP

Waarom hanteren we het begrip ,,groei"? Omdat de ,,ledenwerving" waarop velen al jaren hun hoop stellen, een fopspeen lijkt te zijn. Want al die jaren groeide het Verbond maar niet, al zogen we nog zo hard. Uiteindelijk werd er een dokter bijgeroepen, dokter Wichers. Die konstateerde een soort van buikloop. Want hoeveel je er ook instopte, het kwam er van onderen weer uit. Hij schreef een ouderwets recept uit: een beetje harder zuigen en een paar pillen om de zaak te stoppen. Op zulke dokters komt de laatste jaren steeds meer kritiek, en terecht.

Want als een organisme niet goed funktioneert, kan het geen kwaad om eens met de patiënt te gaan praten. Over zijn leefgewoonten, voeding, dagindeling, over zijn relaties en hobbies. Dat helpt; en in ieder geval lucht het een beetje op. Overeenkomstig dit beeld zou het Verbond zijn gebaat bij een kritische bezinning op zijn leefgewoonten.

In dit opzicht schoot de opzet van het tijdrovende (en kostbare) onderzoek-Wichers duidelijk tekort.
De jarenlange medeverantwoordelijkheid als algemeen sekretaris en als voorzitter van de taakgroep verbondsorganisatie is er misschien niet vreemd aan dat de diagnose er uiteindelijk op neerkwam dat de bestaande situatie op enkele punten verbeterd zou moeten worden en voor de rest: meer van hetzelfde. En dus: meer opvang van nieuwe leden door de plaatselijke gemeenschappen, meer voorlichting, meer relaties met verwante organisaties.

VANUIT DE BESTAANDE SITUATIE

Natuurlijk is dit alles een beetje overdreven gesteld. Maar het is wel vreemd dat het onderzoek zelf zoveel aandacht schonk aan potentiële leden en zo weinig interesse toonde voor leden die inmiddels weer hun lidmaatschap hadden opgezegd.

Of zou dat komen doordat het onderzoek enkel uitging van de bestaande situatie, daarbij de potentiële leden zocht en geen oog en oor had voor uitgetreden leden die met die bestaande situatie juist geen genoegen namen?

Je zou dat bijna moeten veronderstellen. Want vanuit de doelstelling ,,meer leden s.v.p." (het motief voor alle onderzoek), lag een heel wat goedkopere en eenvoudiger strategie voor de hand. Immers, de toevloed van leden was op zichzelf geen probleem. Als alle aanwas behouden bleef (afgezien van het natuurlijk verloop), zou het HV organisatorisch gezien daaraan de handen vol hebben. Welke vereniging mag zich nog verheugen in een jaarlijkse toeloop van nieuwe leden met 10 tot 20 procent?

De hamvraag, hoe al deze leden ook lid *blijven*, kan pas goed worden beantwoord als we weten waarom zovelen na enkele jaren weglopen.

NIET ALLEEN MET MOOIE WOORDEN

Het zoeken naar een antwoord op deze vraag kan in eigen vlees snijden en voor sommigen pijnlijk zijn. Het kan disfunktioneren aan het licht brengen, het roept kritiek op, zet vraagtekens bij vanzelfsprekendheden en kan de schroeven onder gevestigde rollen en tradities losdraaien.

Maar wat is daar op tegen, als we ons serieus bezig willen houden met de vraag welke rol een Humanistisch Verbond de komende jaren in onze samenleving zou moeten spelen? Het is onze overtuiging dat we ons bij zo'n zelfonderzoek moeten openstellen voor verandering in opbouw en funktioneren van het HV, niet alleen met mooie woorden, maar daadwerkelijk.

HET VERSCHIL TUSSEN MIDDELEN EN DOEL

Het is daarbij belangrijk dat deze gedachtenvorming niet beperkt blijft tot het kleine groepje van vijf tot tien procent van de leden die nu min of meer aktief deelnemen aan het verenigingsleven.
Hoewel deze aktieven geacht worden in besluitvormingsprocedures alle leden te vertegenwoordigen, doen zij dat in feite niet. Zeker niet als we het hebben over de beleving en waardering van het HV-lidmaatschap. Zij kunnen zich immers min of meer vinden in het HV zoals het momenteel funktioneert en dat kan wel eens betekenen dat juist zij moeite zullen hebben om kreatief mee te denken aan hoe een Humanistisch Verbond er anders uit zou kunnen zien. Aan de andere kant zijn de mensen die juist grote veranderingen willen, niet de eerstaangewezenen om bijvoorbeeld sommige waardevolle tradities te verdedigen.

Het belangrijkste is dat organisaties als het HV hun betekenis voor het individu alleen kunnen behouden als ze het verschil blijven zien tussen middelen en doel. En dus bestaande vormen niet met hun inhoud vereenzelvigen.

Laten we aan de hand van enkele stellingen een aanzet tot gedachtenvorming en diskussie geven.

Verhogen aantrekkelijkheid van HV voor bestaande leden

Niet de aanwas van nieuwe leden zou het Humanistisch Verbond zorgen moeten baren, maar het behoud van deze leden. Een perspektief voor groei richt zich minder op het werven van leden alswel op het verhogen van de aantrekkelijkheid voor reeds bestaande leden.

De opbouw van het HV in gemeenschappen, gewesten, etc. is al jaren zwak. Een aanzienlijk aantal (de meeste?) funktioneert moeizaam, enkele geheel niet. Ondanks alle goede bedoelingen leiden sommige besturen een kwijnend bestaan.
Slechts een klein deel van alle HV-leden is aktief in de gemeenschappen waartoe zij/hij behoort. Daarmee is deze trotse naam een uitgesleten ideaal aan het worden. In hun huidige vorm zijn deze gemeenschappen kennelijk niet meer geschikt om veranderingen te bewerkstelligen, zelfs niet om betere werkvormen te realiseren.
En als dat wel lukte, was er meer sprake van een technisch-organisatorische aanpak dan van inhoudelijke impulsen. Als leveranciers van centraal bestuurskader staan de meeste met lege handen. De plaatselijke dienstverlening is meestal minimaal. Natuurlijk bestaan op dit negatieve beeld ook positieve uitzonderingen. Maar te weinig om deze algemene typering los te laten.

UITGAAN VAN SPECIALE DOELSTELLINGEN

Markante pogingen om uit het slop te komen mislukten. Regionale diskussiedagen in 1979 over het onderzoek-Wichers trokken nauwelijks belangstelling. (En de toon van de diskussie stond trouwens in frappant kontrast met die op het kongres in 1981). Een poging om een zogenaamde ,,pilot-ledenwerfaktie" in Apeldoorn op te zetten, faalde jammerlijk. Terwijl Apeldoorn toch één van de beter funktionerende gemeenschappen heeft.
Doen we er niet beter aan te beseffen dat het HV-lidmaatschap wel blijk geeft van geestverwantschap, maar dat dat nog niet hetzelfde is als ,,deel uitmaken van een gemeenschap"? Dit laatste vertegenwoordigt een gevoelselement dat weliswaar grote waarde heeft, maar dat eerder het gevolg is van bewust gezamenlijk bezig zijn dan dat het als uitgangspunt gesteld kan worden.
Zou het niet aantrekkelijker zijn om bij gezamenlijke inspanningen (die openstaan voor iedereen!) uit te gaan van speciale doelstellingen? Dus bijvoorbeeld Oudergroepen, HVO-groepen, Praatgroepen, Studiegroepen, Aktiegroepen, Bezinningsgroepen, Werkgroepen. Deze zouden dan inhoudelijk volstrekt zelfstandig opereren en slechts organisatorisch gekoördineerd worden door plaatselijke ledenraden (zie verder onder stelling 4).

AANBOD VOOR NIET-AKTIEVE LEDEN GROTER MAKEN

Al diegenen die door hun lidmaatschap wel blijk geven van hun geestverwantschap met het Verbond, maar blijkbaar geen behoefte hebben om aan plaatselijke aktiviteiten deel te nemen, zouden vanuit het landelijk centrum een veel groter en aantrekkelijker aanbod tegemoet moeten kunnen zien. Te denken valt aan een (nog meer) verbeterde ,,Humanist", brochures, kortingen bij andere publikaties en evenementen, enzovoort.

Binnen HV-kring is het hele denken over een veranderende organisatie en over beleving van het lidmaatschap aan de basis van de vereniging nog nauwelijks ontwikkeld. Het is hoognodig om daar tijd, mankracht en geld aan te besteden. Zo zouden de nieuwe funktionarissen voor kadervorming en gemeenschapswerk er waarschijnlijk beter aan doen om onderzoek en diskussie over deze zaken op gang te brengen, dan zich te richten op het opkrikken van in het slop geraakte ,,gemeenschappen".

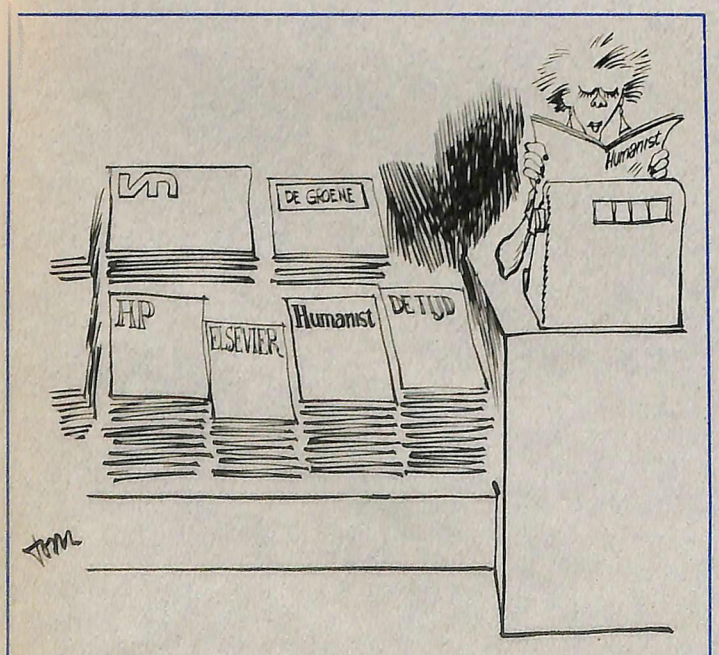

,,Humanist" voor buitenstaanders los verkrijgbaar

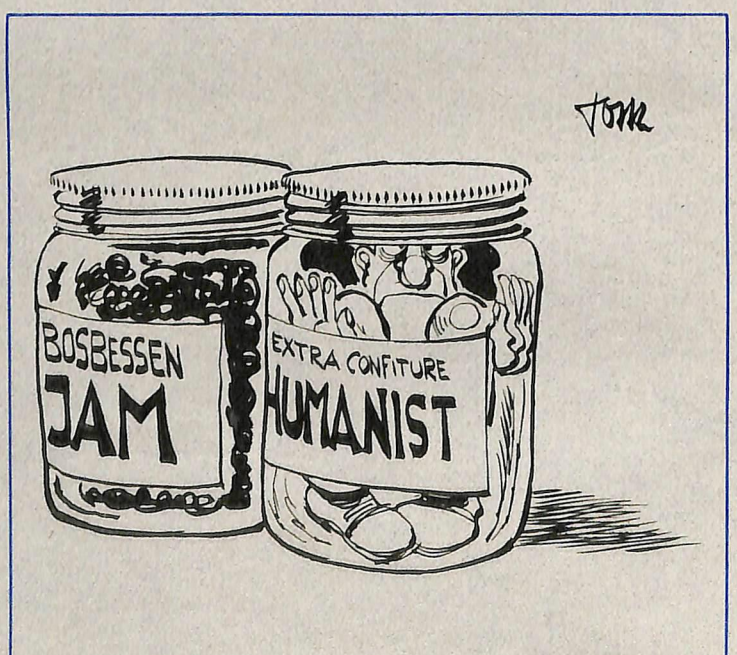

Men is wars van etikettenplakkerij

Men is niet pas een echte humanist, als lid van het HV

De aantrekkelijkheid van het Humanistisch Verbond zal voor een sympathiserende buitenstaander groter worden door duidelijk te stellen dat men niet pas een echte humanist is, als men lid is van het Verbond. Dit moet door een effektieve presentatie van het HV in woord, beeld, gebaar en houding duidelijk worden.

Vooropgesteld: de spanning tussen individu en organisatie is in en rond het Verbond sterk voelbaar. De paradox is wel bekend, we zijn een club voor mensen die niet zo voelen voor clubs. In twee opzichten zien we dan ook terughoudendheid. Enerzijds aarzeling om tot het HV toe te treden, en anderzijds aarzeling om reklame voor het Verbond en het humanisme te maken.
Het zou wel eens kunnen zijn dat hoe minder club-imago het HV uitstraalt, des te minder weerstand er bij potentiële aanhangers is om lid te worden.

REDENEN OM ZICH NIET BIJ HV AAN TE SLUITEN

Het Verbond is geworteld in een verzuilde maatschappij, waar het HV zich in belangrijke opzichten ontwikkelde als de tegenhanger van de kerken – zonder dat het HV dit overigens altijd zelf wenste.
Er zijn verschillende redenen die mensen weerhouden om zich bij het HV als gevestigde instelling aan te sluiten, ondanks het feit dat ze wel humanistisch denken. Een paar voorbeelden:

- men wil niet „vanuit het ene hokje het andere in"
- men is wars van etikettenplakkerij
- men ervaart het HV als een humanistische „moederkerk", hetgeen juist strijdig is met humanisme
- men acht sommige onderdelen – of zelfs het geheel van het verbondswerk overbodig.
- men is „verenigingsmoe"
- men stelt de financiële prioriteiten anders. Ook de hoogte van de kontributie doet velen denken aan het kerklidmaatschap. Het is voor veel mensen hartstikke duur, zeker in deze tijd van ekonomische teruggang.

In dit verband nog een losse vraag: wordt de klacht dat het Verbond in zijn uitingen te weinig warmte uitstraalt (of varianten van gelijke strekking) wel serieus genoeg genomen?

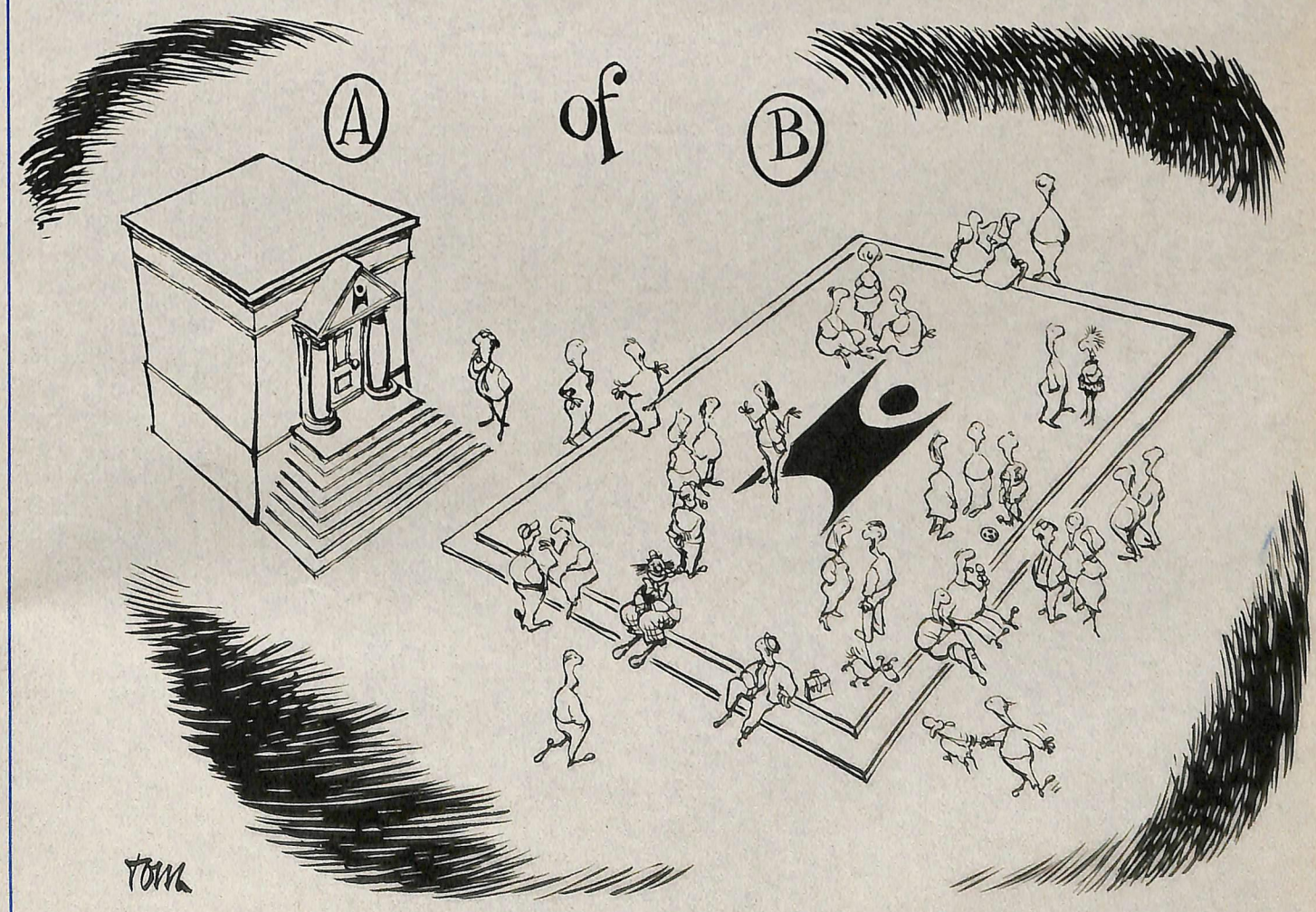

Van gesloten systeem naar open platform?

Lossere bindingen met HV gelijkwaardig aan lidmaatschap

Ook andere, lossere bindingen met het HV dan enkel een volledig lidmaatschap zouden mogelijk moeten zijn. Zulke banden zouden even hartelijk begroet en onderhouden moeten worden als een lidmaatschap of donateurschap. Hierdoor komt het Verbond tegemoet aan het bestaan van verschil in waardering en verwachting t.a.v. het Humanistisch Verbond.

Het HV is een club voor mensen die over het algemeen niet zoveel voelen voor clubs, maar we zijn ook een club *van* dat soort mensen. Als 9 van de 10 zich plaatselijk niet laat zien, zit het er dik in dat het merendeel van de HV-leden op deze golflengte zit: meer geïnteresseerd in wat het HV heeft aan te bieden dan de neiging om echt aktief te zijn binnen het kader van de vereniging.

Tegelijkertijd voelt een spraak- en beleidsmakende kleine minderheid dit minder goed aan. Deze voelt zich juist als een vis in het water, om verschillende redenen: vriendschap, kontakt, dikdoenerij, verantwoordelijkheidsgevoel, belustheid op invloed en macht, enzovoort, enzovoort.

REGELMATIG SIGNALEN ALS STIMULANS

Het Humanistisch Verbond komt nu op tallozen over als een club van zessen klaar. Een club die van alles heeft te regelen, de beuk gooit in alles wat konfessioneel is.

Veel minder mensen ervaren het als een open, tolerant podium waarop meningsvorming kan groeien, waar je eventueel je eigen twijfels over fundamentele vraagstukken onbedreigd door betweters in het midden kunt brengen. Of gewoonweg een club waarvandaan signalen komen (liefst regelmatig) die je herkent als stimulans voor de zaken waarmee je bezig bent in het leven van alle dag. Want humanisme heeft voor de meeste mensen nu eenmaal direkt te maken met hoe je je leven beleeft.

INZICHT IN VERWACHTINGEN NODIG

Het is broodnodig een beter inzicht te krijgen in de verschillende verwachtingen die bij (nieuwe) leden bestaan over wat het Verbond hun te bieden zou moeten hebben. Hierdoor wordt het mogelijk een meer aangepast aanbod te leveren. In deze gedachtengang past ook de overweging om een lossere, meer vrijblijvende vorm van binding met de organisatie mogelijk te maken. Een band die net zo op prijs gesteld moet worden als een volledig lidmaatschap.
Men denke aan een abonnement op de „Humanist" dat met dit type lezer dan ook geducht rekening zou moeten houden door bijvoorbeeld alle verenigingsnieuws samen te brengen in een los katern, eventueel aangevuld met plaatselijk afdelingsnieuws.
Zó'n „Humanist" krijgt dan meer het karakter van een humanistisch opinieblad en minder van een verenigingsorgaan. Dit zou wellicht kunnen leiden tot een kommerciële exploitatie van het blad, waardoor het gemakkelijker voor buitenstaanders los verkrijgbaar wordt. Naast deze lossere vorm van binding met het HV (abonnee of lid-abonnee) zou gedacht kunnen worden aan zoiets als een kern-lidmaatschap.

Nog een ander, maar misschien minder aantrekkelijk alternatief voor zo'n meer „vrijblijvende" vorm van binding is een sympathisantschap voor een tien tot vijftien gulden per jaar. Deze sympathisanten ontvangen dan twee of drie keer per jaar een „Humanist" die speciaal op deze groep is gericht, kompleet met een overzicht (met bestelformulier) van publikaties, kassettes, boeken, manifestaties, etc.

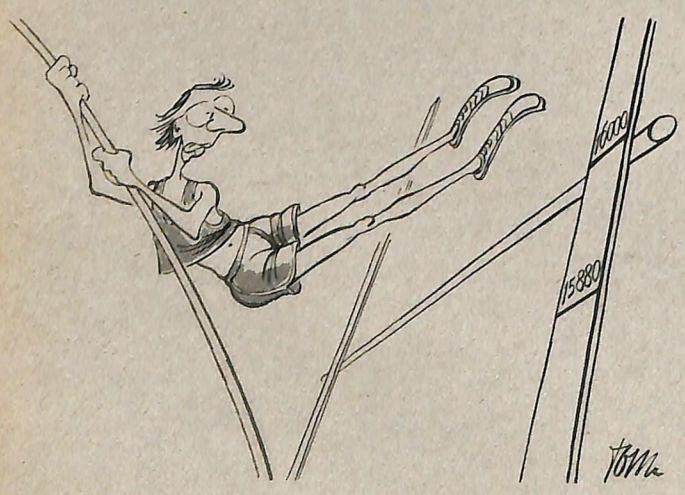

Uit: „Humanist" van 15-11-1979

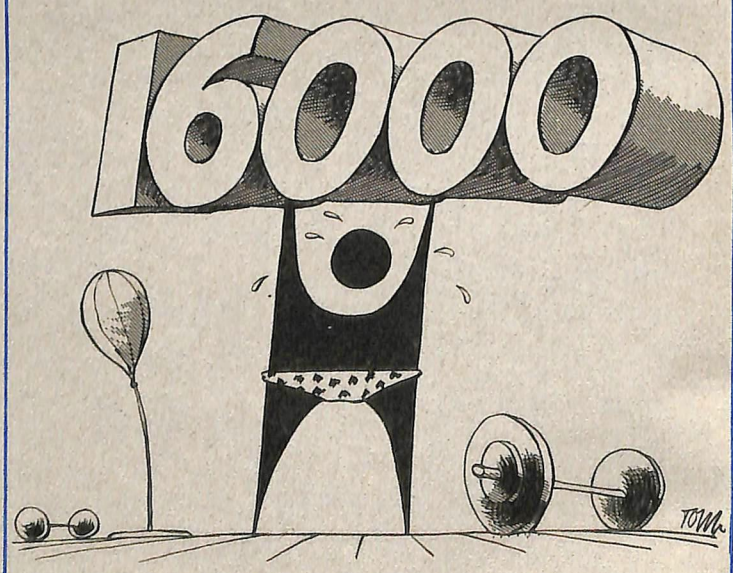

Uit: „Humanist" van 1-2-1980

Verandering organisatiestruktuur noodzakelijk

Een keuze voor een meer open opstelling naar buiten toe en een meer gevarieerd aanbod maakt verandering van de organisatiestruktuur en werkwijze noodzakelijk.

Een meer open opstelling naar buiten toe, een verscheidener aanbod, heeft konsekwenties voor de organisatiestruktuur. Niet alleen zouden we variaties en gradaties van binding (= rationeel) en verbondenheid (= emotioneel) aan het Humanistisch Verbond moeten ontwerpen, ook moeten we deelname aan besluitvorming en aktiviteiten in en vanuit het HV anders struktureren.

VAN GESLOTEN SYSTEEM NAAR OPEN PLATFORM

Bij stelling I werd al gesuggereerd om de inhoudelijke verantwoordelijkheid van gemeenschapsbesturen voor aktiviteiten los te laten. Daar werd gedacht aan autonome werkgroepen die worden gevormd door ieder die dat wil voor elk gewenst onderwerp of doel. Dit ter onderscheid van ledenbijeenkomsten waar wordt gedaan aan diskussie over het beleid en aan besluitvorming. Aan deze bijeenkomsten kan ieder lid van de vereniging meedoen.

In deze gedachtengang wordt de huidige verenigingsstruktuur gehandhaafd, maar in plaats van het kader te zijn waarbinnen alle aktiviteiten plaatsvinden, is deze dan eerder de ruggegraat van een lichaam dat al naar gelang de omstandigheden en behoeften eigen vormen kan aannemen. Deze – hier niet verder uitgewerkte – gedachte ziet het Verbond minder als een „gesloten systeem" waaraan de naam gemeenschap zo sterk doet denken, maar meer als een open platform voor verdieping en uitwisseling van ideeën en aktiviteiten. Hierin kan overigens het begrip gemeenschap al doende worden verwezenlijkt.

MINDER REGIE VAN BOVENAF

Zo'n werkwijze biedt bovendien wat meer uitzicht op een organisatie die niet hoofdzakelijk vanuit het centrum wordt gevoed met projekten en procedures, maar die ook aan de basis leeft en beweegt en daar initiatieven uitlokt. Minder regie van bovenaf en meer van onderop is gezond voor een demokratische organisatie en bevorderlijk voor haar groei.

De formulering van de eerste doelstelling in de statuten (allen verenigen die met dit beginsel instemmen), verliest op deze manier veel van het krampachtig streven dat daaruit kan overkomen. Misschien kan deze ooit gaandeweg worden vervangen door woorden in de geest van „opkomen voor de belangen van allen die met dit beginsel instemmen en voor hen een ontmoetings- en werkplaats bieden."

Enige konkrete suggesties

a. Een kommissie uit de Verbondsraad borduurt voort op de reakties van het kongres op het onderzoek-Wichers. De uitkomsten van dit overleg zijn een indikatie voor de veranderingsgezindheid binnen het bestaande vrijwillige kader. Veel zaken waarmee deze kommissie zich zal bezighouden heeft ook onze aandacht. Zou het een en ander niet te kombineren, integreren en te koördineren zijn?
b. Maar niet alleen een kommissie moet zich bezighouden met deze problematiek. Het moet zo breed mogelijk aan de orde worden gesteld in de vereniging. Hierdoor komen ideeën, akties, etc. los waarop de projektgroep Groei verder kan inspelen.
c. Het vragen van adviezen aan externe deskundigen.
d. Het vragen van reakties en adviezen vanuit verschillende diensten en werkvelden.
e. Toewerken naar een eindrapport in het najaar van 1982 met konkrete aanbevelingen voor het kongres in 1983. Dit kongres zou dan dit thema als belangrijkste punt op de agenda hebben.

Casper Vogel
namens de projektgroep
Groei waarin verder
zitting hebben:
Henny Baas
Paul Custers
Hes van Huizen
Jan de Leede
Jan Schnerr
Cherry Turel

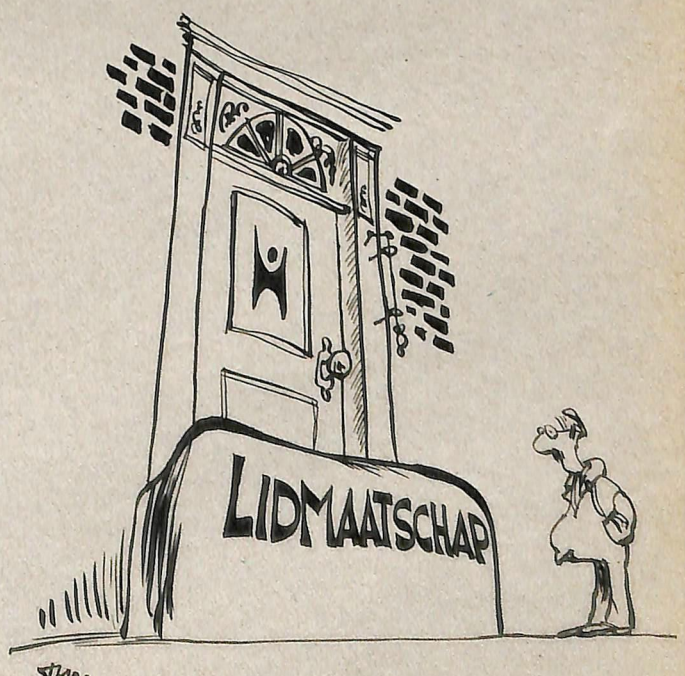

Drempel voor velen te hoog

WAT IS DE GROEP GROEI?

De projektgroep Groei is ontstaan nadat in een notitie van de taakgroep Publiciteit was vastgesteld dat de wervingsaktie in 1980 een bedroevend resultaat had opgeleverd. In deze notitie werd ook een aanzet gegeven voor een groeiaktie in 1981. Centraal in deze aanzet stond de instelling van een projektgroep Groei die zo'n aktie zou voorbereiden, uitvoeren en evalueren.
Het hoofdbestuur steunde de instelling van de projektgroep. Daarbij werd de doelstelling van de groep uitgebreid: enerzijds het initiatief nemen en begeleiden van de diskussie over groeimogelijkheden (en -wenselijkheden) van het Humanistisch Verbond, en de humanistische beweging in het algemeen voor de tachtiger en negentiger jaren. Anderzijds het voorbereiden en uitvoeren van de jaarlijkse groeiakties. Deze jaarlijkse akties richten zich op drie zaken: ledenbehoud, ledengroei en vergroting van de bekendheid van het Verbond en de humanistische beweging.
In het kader van de tweede doelstelling werd in het najaar 1981 de groei-aktie gehouden waarin het speciale informatienummer van de ,,Humanist" centraal stond (,,Humanisme wat is dat eigenlijk").
Voor wat betreft de eerste doelstelling van de projektgroep Groei (het initiatief nemen en begeleiden van de diskussie over groei) heeft u het eerste resultaat momenteel voor u liggen, namelijk de notitie ,,Groeien gaat van binnenuit". Daarnaast is de projektgroep momenteel bezig met een ander initiatief. Er wordt gezocht naar de mogelijkheid een zogenaamde ,,denktank" in te stellen. Deze ,,denktank" moet bestaan uit een aantal deskundigen op het gebied van publiciteit, sociologie, verenigingsleven, etc. die als buitenstaanders in een onafhankelijke positie tot een advies (of zelfs blauwdruk) kunnen komen voor de (groei)mogelijkheden van het HV in de toekomst. Uiteraard zou zo'n advies vrijblijvend zijn.
Hopelijk zal zo'n denktank eind dit jaar of begin volgend jaar met een advies komen, dat dan eventueel met de resultaten van de diskussie naar aanleiding van de notitie ,,Groeien gaat van binnenuit" gekombineerd kan worden.
De projektgroep bestaat uit de volgende mensen, die daarin niet zozeer uit hoofde van hun funktie in het HV zitting hebben, maar meer op grond van hun (veronderstelde) deskundigheid:

Henny Baas
Paul Custers
Hes van Huizen
Jan de Leede
Jan Schnerr
Cherry Turel
Casper Vogel

TIJD & TAAK

Hoe ver gaat de vrijheid van godsdienst in onze democratie?

Geïnteresseerd? Vraag gratis proefnummer Tijd en Taak antwoordnummer 602 (geen postzegel) 2100 VD Aerdenhout
14-daags magazine f 39,50 per jaar
CJP en studenten f 20,– per jaar

onafhankelijk blad voor religie en socialisme

Eerste Socrates Symposium groot sukses

Het eerste Socrates Symposium, op dinsdag 2 februari jl., leverde een boeiende diskussie op voor een volle zaal in het Landelijk Humanistisch Centrum te Utrecht. Tegenover elkaar stonden Wim van Dooren, een filosoof die het nihilisme verdedigde tegenover Rob Tielman, algemeen voorzitter van het HV en verdediger van de levensovertuiging, en dan met name de humanistische.
Van deze bijeenkomst is een verslag gemaakt dat verkrijgbaar is door *f* 3,50 te storten op gironr. 58.22.93. t.n.v. Stichting Socrates te Utrecht, onder vermelding van ,,Symposiumverslag februari '82". Men kan zich ook abonneren op de verslagen van alle symposia: *f* 25,– per jaar op hetzelfde gironummer, onder vermelding van ,,abonnement Symposia-verslagen".
Tevens is van deze eerste bijeenkomst een video-opname gemaakt die tegen kostprijs (*f* 50,–) beschikbaar gesteld kan worden voor diskussie in de gemeenschappen. De opname heeft plaatsgevonden op het VHS-systeem en voor bestelling kan men zich wenden tot de funktionaris van de Stichting Socrates, Bert Boelaars op het Landelijk Humanistisch Centrum, Postbus 114, 3500 AC Utrecht, 030-318145.
Het tweede Socrates Symposium vindt plaats op dinsdag 2 maart, 20 uur in het Landelijk Humanistisch Centrum, Oudkerkhof 11, Utrecht. Onderwerp is dan de verhouding humanisme en opvoeding; zie voor een uitgebreide toelichting de vorige Humanist. Toegang is gratis.

HOE KAN HET VOLGENS U ANDERS, BETER MET HET VERBOND

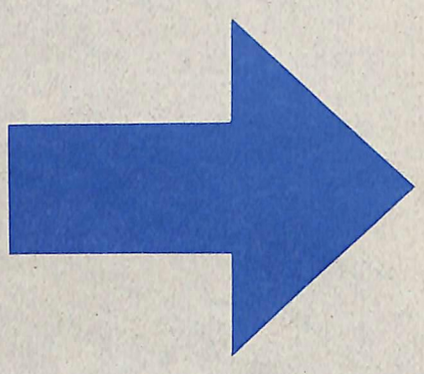

GEEF UW MENING OP DE ACHTERPAGINA EN STUUR DEZE OP

EN HOE NU VERDER?

Deze „Humanist" bestaat grotendeels uit een eerste aanzet om de diskussie aan te zwengelen over het karakter van het Humanistisch Verbond en de rol die het in de samenleving kan spelen. De projektgroep Groei hoopt dat veel mensen binnen het HV – maar ook daarbuiten – hierin aanleiding zullen zien om te reageren. Dat juichen wij ook zeer toe. Op grond van alle reakties kan de projektgroep dan verder werken. Uiteindelijk kan een en ander resulteren in een kongresvoorstel.
Maar zo ver is het voorlopig nog lang niet.

Laten we voorop stellen dat het niet de bedoeling is de diskussie over het Humanistisch Verbond enkel vanuit de organisatie te voeren. Juist omdat het met name de organisatiestruktuur zelf betreft is het van belang dat diskussie onafhankelijk ervan plaatsvindt. Daarom is het niet een hoofdbestuur, verbondsraad of een of andere HV-dienst die de diskussie zal begeleiden, maar de projektgroep Groei waarin mensen op persoonlijke titel (dus los van hun funktie in het Verbond) zitting hebben.

U SCHRIJFT, WIJ LEZEN

Verzendbare achterpagina

Hier willen wij een overzicht geven van de geplande gang van zaken na het verschijnen van deze speciale „Humanist". Vanaf het moment dat dit nummer bij u in de bus valt, staat de deur wagenwijd open voor uw reaktie. Omdat wij verwachten dat zeer velen zullen reageren, en om deze stroom van reakties, suggesties en ideeën enigszins in goede banen te leiden, bieden wij de lezers van de „Humanist" op de achterpagina de gelegenheid om een en ander op papier te zetten. Het enige wat u vervolgens hoeft te doen is deze pagina uit te knippen, op te vouwen, met nietje of plakbandje dicht te maken, en in de brievenbus te gooien.

Ook bijeenkomsten

Naast deze direkte individuele mogelijkheid om te reageren, zullen er ook plaatselijk in het land ongetwijfeld vele diskussiebijeenkomsten plaatsvinden waar over de aard en toekomst van het HV zal worden gepraat. Verdere gegevens over zulke bijeenkomsten kunt u waarschijnlijk vinden in uw plaatselijk gemeenschapsblad, u kunt hierover ook met het plaatselijke bestuur kontakt op nemen, of eventueel bij het Landelijk Humanistisch Centrum in Utrecht hierover informatie vragen.
Tot de datum van 15 april zijn alle reakties welkom. Vervolgens zal de projektgroep Groei een samenvatting maken van alle binnengekomen reakties. (Tussentijds zal de „Humanist" de lezer van de gang van zaken op de hoogte houden door één of twee keer een keur van korte uitspraken uit de binnengekomen reakties te publiceren).
De samenvatting die de projektgroep Groei maakt, zal worden verstuurd naar allen die reageerden.

Landelijke bijeenkomst

Vervolgens zal dan op **12 juni een landelijke bijeenkomst** aanvang 10.30 uur worden gehouden voor alle geïnteresseerden. Dit is het moment dat hopelijk enkele konklusies uit de reakties kunnen worden getrokken en vervolgens mogelijk een aanzet tot een kongresvoorstel kan worden gegeven. Weet u nu al dat u deze bijeenkomst zult bijwonen, vermeldt het dan bij uw reaktie, zodat wij zo vroeg mogelijk een idee krijgen van de belangstelling. Dit in verband met de ruimte. Deze bijeenkomst zal hoogstwaarschijnlijk in Utrecht plaatsvinden.

Naar een kongresvoorstel

De volgende datum om hier te vermelden is **1 september.** Dan zal de projektgroep Groei een **eventueel konsept-kongresvoorstel** gereed hebben. Dit konsept zal vervolgens aan alle deelnemers van de bijeenkomst worden toegestuurd.
Tot **20 oktober** kan hierop worden gereageerd. Vervolgens kan de projektgroep in overleg met het hoofdbestuur de resultaten van reakties en besprekingen vorm geven in een definitief kongresvoorstel, dat verder de geijkte weg zal volgen van elk kongresvoorstel. Tegen die tijd zitten we al in 1983.
Tot zover de te volgen (lange) weg naar een mogelijke vernieuwing van het Humanistisch Verbond. Met het aanbieden van de notitie **Groei gaat van binnenuit** in deze speciale „Humanist" is een eerste stap op deze weg gedaan. De volgende stap is aan u.

Zoals eerder vermeld, kunt u schriftelijk reageren door uw reaktie op de laatste (blanco) pagina van dit nummer te schrijven en op te sturen. Natuurlijk kunt u ook op andere wijze schriftelijk reageren.
Het centrale adres is: **Paul Custers**, Antwoordnummer 2181, 3500 VB Utrecht. Wel is het voor de snelle verwerking van alle reakties van belang dat u kort en overzichtelijk schrijft (of liever nog typt).

U BELT, WIJ LUISTEREN

Daarnaast is het ook mogelijk om telefonisch te reageren. Daarvoor moet u 030-318145 bellen en de telefoniste laten weten wanneer voor u een geschikt tijdstip is. Op zeer korte termijn zal **Ron Huijbregts** vervolgens telefonisch kontakt met u opnemen. Ook hier geldt: graag kort en duidelijk.

Tot zover enige noodzakelijke gegevens betreffende voortgangsschema's, sluitingsdata en andere procedurele rompslomp. Voor het moment is maar één datum eigenlijk belangrijk: namelijk 15 april, de laatste dag dat u uw reaktie kunt geven. Maar wacht u niet zo lang, geef vrijmoedig uw reaktie vers van de lever.

---

postzegel
niet nodig

HUMANISTISCH VERBOND
ANTWOORDNUMMER 2181
3500 VB UTRECHT

DIT IS MIJN MENING

AFZENDER
NAAM:
ADRES:
PLAATS:
POSTCODE: